

ชาวน้ำตกเกาะอาดัง

□ ประพนธ์ เรืองณรงค์

จังหวัดสตูลตั้งอยู่ทางฝั่งทะเลตะวันตก ด้าน
มหาสมุทรอินเดีย อาณาเขตส่วนหนึ่งติดต่อกับรัฐ
เปอร์ลิส สหพันธรัฐมาเลเซีย สตูลประกอบด้วย
หมู่เกาะใหญ่น้อยประมาณ 60 เกาะ แต่ที่สำคัญมี
เพียง 5 เกาะคือ เกาะอาดัง เกาะกระต่า เกาะราว
และเกาะยาว โดยเฉพาะเกาะอาดัง นอกจากนั้น

ทะเลรอบเกาะสี่มรดกใต้แจ้ว มองเห็นปะการังและ
สัตว์น้ำชัดเจนแล้ว บนฝั่งยังมีพวกชาวนำหรือชาว
ทะเลประมาณ 400 คน สภาพความเป็นอยู่ของ
เขานับว่าน่าสนใจไม่น้อย

เกาะอาดังอยู่ในอำเภอเมืองสตูล ห่างจากฝั่ง
ประมาณ 80 กิโลเมตร ฝั่งเรือยนต์ขนาด ๐๐ แรง จาก
แผ่นดินใหญ่จะเสียเวลาประมาณ ๕-๘ ชั่วโมง ความจริง
เกาะอาดังเป็นชื่อหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะใหญ่น้อย
จำนวน 24 เกาะ เช่น เกาะทะเลป๊ะ เกาะตง เกาะ
เหล็ก เกาะหินจาน เกาะบูโละนอก เกาะดาหลิง
และเกาะลูเดิน เกาะที่ชาวนำอาศัยอยู่มีชื่อ เกาะ
หลี่ป๊ะ ซึ่งมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๕๐ ครอบครัว เขาสร้าง
บ้านแบบง่าย ๆ หลังคาเตี้ย ยกพื้น โถงระเบียง และมี
ชานทรงหน้าบันโคบ้าน นอกจากนี้มีโรงเรียน สถาน
อนามัยและผดุงครรภ์ ตั้งอยู่ริมหาดทราย รั้วรั้วด้วยทิวสน

ดี เจดามว่า ชาวนำมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
คุณพล ชิวะพงศ์ อดีตศึกษาธิการจังหวัดสตูล เคยเล่า
ว่า "ชาวนำที่มีอยู่ในแหลมมลายูนี้มีหลักฐานพอเชื่อถือ
ได้ว่า เป็นบรรพบุรุษชนชาติมลายู ซึ่งเดิมทีพวกนี้ตั้ง
ถิ่นฐานอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงในประเทศจีน ใ้
อพยพลงมาทางใต้ พวกหนึ่งหยุดยั้งอยู่ที่แม่น้ำโขง แล้ว
อพยพต่อไปตลอดแหลมอินโดจีน อาศัยเรือเร่ร่อนอยู่
ตามเกาะในทะเลตลอดไปจนถึงพม่าและเกาะบอร์เนียว มีผู้
ตรวจพบร่องรอยวัตถุเก่าๆ และมีมือข้างไม้ ข้างเหล็ก
ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี อันพอเชื่อถือได้ว่า
ชาวนำนี้แหละ เป็นบรรพบุรุษของชนชาติมลายูผสมกับ
ชาติอื่นๆ ในระหว่างเกาะชวา สุมาตรา เหล่านี้เป็นต้น
ปรากฏว่ามีผู้แบ่งชาวนำออกเป็น 3 พวก คือ พวกที่ 1
เรียกว่า พวกมะละกา พวกที่ 2 เรียกว่า พวกสิงคโปร์
และพวกที่ 3 เรียกว่า พวกมาจิง พวกหลังนี้ตั้งถิ่นฐาน
ทำมาหากินอยู่แถวหน้า เมืองมะริด ทะวาย โนดินแดน
พม่า ส่วนพวกที่อยู่ในประเทศไทยก็มีอยู่ตอนอำเภอภูเก็ต
ตั้งแต่จังหวัดสตูลขึ้นมา มี ตรัง กระจับ ภูเก็ต และ

ระนอง พวกที่อยู่ในประเทศไทยเป็นชาวนำผสม คือ
ผสมปนเปกันระหว่างสามพวกดังกล่าว

ชาวสตูลผู้หนึ่งเล่าให้ผู้เขียนฟังว่า สมัยไทยยก
แสนกลับคืน ตรังกัน และไทรบุรีบางส่วนให้อังกฤษ หมู่
เกาะอาดังนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อังกฤษต้องการ แต่
ด้วยความฉลาดของเจ้าเมืองสตูลสมัยนั้น ท่านได้นำชาว
บ้านเกาะลิเทร่ จึงหวังกู้คืน และชาวบ้านเกาะลิเตรา
จังหวัดกระบี่ ไปตั้งบ้านเรือนที่เกาะอาดัง แล้วท่านยืนยัน
ว่าเกาะนี้เป็นของไทย เพราะมีคนไทยทำมาหากินอยู่ที่นั่น
ในที่สุดอังกฤษเห็นด้วย และทำการปักปันพรมแดนกัน
ใหม่ โดยถือเอาเส้นป็นที่คั่นระหว่างลำน้ำเปอลิส และ
ลำน้ำปูลูในเขตเมืองสตูลเป็นสำคัญ

กล่าวกันว่าผู้นำชาวเกาะคนแรกชื่อ นายฮัลด
หาญทะเล นามสกุลนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูลสมัยนั้น
เป็นผู้ตั้งให้ ชาวเกาะอาดังทุกคนใช้นามสกุล "หาญ
ทะเล" กับทั้งเกาะ นอกจากผู้อพยพมาภายหลัง คือ จาก
เกาะลิเตรา เกาะพัง เกาะลิเทร่ มักใช้นามสกุล
"ทะเลเล็ก" แต่ก็ไม่นับถือว่าเสมอไป เพราะชาวนำมี
นิสัยชอบเลียนแบบเท่าที่สังเกตนักเรียนโรงเรียนเกาะอาดัง
ใช้นามสกุล "หาญทะเล" ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ ใช้นาม
สกุล "ทะเลเล็ก"ราว 1๐ เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นใช้นาม
สกุลอื่นๆ

ชาวนำมีรูปร่างหน้าตาคล้ายชาวมลายู คว้ยโ
แคตและแรงลมทำให้เขาผิวคล้ำและบึกบึน เด็กเล็กๆ
สามารถพายเรือและว่ายน้ำคล่องแคล่ว พูดถึงนิสัยใจคอ
ชาวนำส่วนมากรักสงบ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับกาแลกเปลี่ยน
อาชีพส่วนใหญ่คือหาปลาลำดวนบริเวณเกาะ คววายโคชายได้
เงินพอเพียงเขาก็หยุดหาปลาลำดวนบ้างเดินทางไปเที่ยว
ปะลิส หรือสตูล บ้างก็หยุดอยู่บ้านใช้เวลาว่างหมกไปกับ
เล่นไพ่หรือคัมหม่า เมื่อเงินร่อยหรอก็ทำมาหากินต่อไป
เมื่อถึงฤดูมรสุมชาวนำไม่สามารถออกหาปลาลำดวน แม้แต่ชาว
สารจากแผ่นดินใหญ่ไปไม่ถึง เขามีวิธีแก้ปัญหาโดยซุก
เผือกมันชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า "อุบับล็ก" ลักษณะคล้าย

และเล็กกว่ามันสำปะหลัง พืชชนิดนี้มีจำนวนมาก เป็น
ขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่มีใบ มีแต่ลำต้นคล้ายเชือก สี
แดงเรื่อๆ ทออยู่ตามพื้นดินหรือพันต้นไม้ ชาวน้ำซุด
เอาหัวมาเผากินเพื่อกินแทนข้าว สมัยก่อนชาวซาดกลอน
เขากินหัวอูบิบัสกได้เป็นเดือนๆ เวลาใช้กินเป็นอาหาร
ว่างแทนขนม

ชาวน้ำซุดถือภูติผีปีศาจ ไม่มีศาลนายคัมมัน มี
ประเพณีที่ทักทอกันมา เช่นพิธีบวงสรวงเจ้าเกาะ และ
บรรพบุรุษ ทลออกจนถึงพิธีลอยเรือ ก่อนจะพูดถึงพิธีตั้ง
กล่าวผู้เขียนขอแนะนำ "การรำมะนา" ของชาวน้ำ ซึ่ง
เป็นการรำว่า เคนตามกันเป็นรูปวงกลม ใช้กลองตี
คล้ายจังหวะรำวงแต่ช้ามาก ใครรำวงไทยได้ก็รำมะนาเป็น
การรำชนิดนี้สำคัญอยู่ที่กินขับเพลงเท่กล่อม ซึ่งหากขับ
ยากขึ้นทุกวัน เพราะต้องถ่ายทอกคำร้องและลีลาเพลงจาก
ผู้เฒ่าแบบตัวต่อตัว เนื้อร้องเป็นภาษาชาวน้ำโบราณมี
ความหมายเกี่ยวกับการสรรเสริญเจ้าเกาะ ออกชื่อเจ้าอ่าว
ให้มาชุมนุมสถานรำมะนาเพื่ออวยพรให้ลูกหลานมีความสุข
สุขความเจริญ และอัญเชิญเจ้าเกาะมารับสิ่งที่เขาบนบาน
ไว้ส่วนใหญ่ชาวน้ำมีพิธีการครั้งใดจะมีรำมะนาครั้งนั้น

เกี่ยวกับความเชื่อของชาวน้ำ พิธีแรกคือ พิธี
บวงสรวงเจ้าเกาะและบรรพบุรุษ มีวงกลางเดือน 6 และ
เดือน 12 ทุกปี ชาวน้ำทำพิธีที่ "ป่าไผ่" ซึ่งเป็นสถานที่
ใกล้ป่าช้า โรงพิธีทำเป็นศาลาลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัส สูง
ประมาณ 2 เมตร ยกพื้นสูงจากพื้นดินครึ่งเมตร มีบันได
เล็กๆ ทั้งสี่ด้าน พิธีบวงสรวงเริ่มประมาณบ่ายโมง ชาว
น้ำทุกคนรอบครัวต่างนำข้าวสุก ไก่ต้ม (ถ้ามี) และเหนียว
เหลืองอย่างละเล็กละน้อย ที่ต้มไม่ได้ คือเทียนไขหนึ่งเล่ม

เมื่อชาวน้ำไปถึงป่าไผ่พร้อมกันแล้ว หมอผีผู้ทำ
พิธีจะสั่งให้หัวหน้าแต่ละครอบครัว นำสิ่งของวางบนศาลา
จากนั้นหมอผีจะสาธยายมนต์ ต่อมาจึงให้หัวหน้าครอบครัว
จุดเทียนไข ทุกคนต่างนั่งคู่เปลวเทียน โดยเขาเชื่อ
ว่าเปลวเทียนเป็นเครื่องเลี้ยงหาโชคชะตา คือ ถ้าเปลว
เทียนช่วงโชติแสงสว่างครอบครัวเขาราบรื่น ทำมาหากิน
สะดวกสบาย แต่ถ้าเปลวเทียนริบหรี่ ความหมายจะตรง

กันข้าม เสร็จพิธีแล้วชาวน้ำทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างรำมะนา
รำว่าบวงสรวงเจ้าเกาะและบรรพบุรุษ

พิธีต่อมาคือ พิธีลอยเรือ ก่อนถึงหน้ามรสุมตะ
วันออกเฉียงเหนือ ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม และ
เดือนตุลาคม ชาวน้ำทุกเกาะจะทำพิธีที่เกาะหลีเป๊ะ เพื่อ
ขับไล่สิ่งอัปมงคลออกจากหมู่เกาะ และขออำนาจเจ้าเกาะ
ช่วยคุ้มครองพวกเขาให้อยู่รอดตลอดฤดูมรสุม ชาวน้ำ
เรียกลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือว่า "ลมออก" เรียกลมมรสุมตะ
วันตกว่า "ลมพัด" เชื่อกันว่าเรือที่ลอยในพิธีนั้นจะนำ
ความวิบัติต่าง ๆ ไปทิ้งที่เมืองออกและเมืองพัด

พิธีลอยเรือใช้เวลา 3 วัน วันแรกเริ่มพิธีตอนบ่าย
โมง ชาวน้ำมาร่วมพิธีตามสถานที่ตั้งกล่าว กลางคืนหนุ่ม
สาวรำวงขยับวท่ วันต่อมาเริ่มพิธีตอนเช้า ชายหญิงประ
มาณ 20 คน นำหน้าด้วยกลองรำมะนาและไวโอลิน ทุก
คนเดินรำและร้องเพลงจังหวะรองเง็ง เมื่อขบวนไปถึงป่า
คนถือขวานก็เลือกไม้ที่จะใช้ต่อเรือ มีไม้ประเภทเนื้ออ่อน
และไม่ระกำ ขณะเดียวกันทุกคนจะร้องว่าทำเพลงถวาย
เจ้าป่า เมื่อขบวนถึงหมู่บ้าน ชาวน้ำคนอื่นออกมารับไม้
และทุกคนร้องว่าทำเพลงไปรอบหมู่บ้านสามรอบ ที่โรง
พิธีจะมีนายช่างช่วยกันต่อเรือ ระหว่างนั้นมีรายการบัน
เทิงร้องรำได้รุ่ง ชาวน้ำยื่นหยักไม้วงนอนหรืออ่อนเปลี้ย
เพราะฤทธิ์แอลกอฮอล์เป็นกำลังสำคัญ

เรือที่ต่อเนี่ยยาวประมาณ 3 เมตร กว้าง 2 เมตร
เป็นรูปเรือยนต์ธรรมดา แต่ติดใบด้วย โชน และท้องเรือ
ใช้ไม้คันทันเบ็ด นอกนั้นใช้ไม้ระกำทั้งลำ เมื่อต่อเรือเสร็จ
แล้วก็ประดิษฐ์ประคองงดงามตา สิ่งที่ไม่ได้คือ ข้างเรือ
มีพายวางไว้หลายคู่ เพื่อมอบให้เจ้าเกาะใช้แทนเมื่อใบเรือ
ชำรุด และพายไปสู่เมืองออกและเมืองพัดตามต้องการ
ราวเที่ยงคืนเรือเสร็จเรียบร้อย หมอผีก็ลงมือสาธยายมนต์
หน้ากองไฟ พร้อมกับโรยกำยานเป็นระยะคล้ายกับว่าอัญ
เชิญเจ้าเกาะลงเรือ เวลาเดียวกันนี้เอง ชาวน้ำนำห่อซึ่ง
บรรจุเศษผมและเศษเล็บ ของสมาชิกในครอบครัววางใน
ลำเรือ บางคนหยอกเหรียญบาทและขนมไปถวาย เมื่อ
รุ่งอรุณของวันที่สาม ชาวน้ำปล่อยเรือสู่ท้องทะเล คนบน

ฝั่งโบกมือร้องเฮ้ว ๆ 3-4 ครั้ง เป็นการส่งเรือ จากนั้น พวกเขายกขบวนเข้าบ่ออีกครั้ง เพื่อตัดไม้และหาใบกะพ้อ ไม้ที่ตัดออกมานั้นมาทำเป็นรูปตัวที หรือคล้ายไม้กางเขน แทนหุ่นบั้งศรีท้าวขวัญ ดวงไม้ขวางทำบนผูกใบกะพ้อ 7 ใบ หมายถึงวัน 7 วัน

ก่อนนำไม้ไปบั้งกริมหาด เขาจะปักไว้ในโรงพิธีและวางโองใหญ่ประมาณ 10 ใบ รอบไม้ดังกล่าว โกลีคำชาวเกาะจะนำน้ำคนละขันสองขันมาตวงใส่เต็มโอง แล้วรำมะนารอบ ๆ โอง ประมาณเที่ยงคืนหมอมือทำพิธีคือโดยสาธยายมนต์หน้ากระดานควนกำยาน ไปหยุดพิธีเมื่อฟ้าสว่าง จากนั้นชาวเกาะต่างก็นั่งในคุ่มตื่อว่าเป็นน้ำมันต้มมาล้างหน้า อาบให้เต็ก หรือประพรมบริเวณบ้าน พิธีลอยเรือก็เสร็จสิ้นเพียงนี้

มีเรื่องที่น่าฟังอีกเรื่องหนึ่งคือ บ้านโคกมีลูกสาว พ่อแม่ชอบไอ้จุกลูกของตน และที่สำคัญคือให้ลูกสาวหัดรำวง ถ้าลูกรำไม่เป็นถือว่าไม่ปี่ยมค้อยอย่างยิง ดึกประการหนึ่งใครมีลูกสาวนับว่าสบายเพราะลูกเขยมาอาศัยอยู่ที่บ้านตน และลูกเขยต้องเลี้ยงญาติฝ่ายเมีย ส่วนพ่อแม่ของตนไม่ค่อยสนใจ ก็อากรหนักคือ ผู้ชายส่วนมากออกจะกลัวเมียเสียด้วย

ประเพณีแต่งงานของชาวน้ำ นับว่าน่าสนใจไม่น้อย กล่าวคือฝ่ายชายไปสู่ขอฝ่ายหญิงถึง 3 ครั้ง ทั้งที่บางครั้งทางฝ่ายต่างชอบพอกันแล้ว ก็ต้องสู้ขอให้ครบตามกำหนด เริ่มแรกตัวไหนฝ่ายชายไปทาบทางพ่อแม่ฝ่ายหญิง และจะได้รับคำปฏิเสธกลับมา ครั้งที่สองก็ขึ้นไปเช่นนั้น ครั้งที่สามนับเป็นครั้งที่เด็ดขาด คือ จะตกลงหรือไม่ตกลง ถ้าฝ่ายหญิงเห็นด้วยจะเรียกสินสอดทองหมั้นทันที ถ้าไม่มากเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท พร้อมกับผ้าชิ้นหรือผ้าตัดเสื้อก็ผืนแล้วแต่ตกลงกัน ส่วนวันแต่งงานนั้นฝ่ายชายเป็นฝ่ายกำหนด

เขาจัดพิธีและเลี้ยงแขกที่บ้านเจ้าสาว ประมาณ 6 โมงเย็น เจ้าบ่าวจะให้ขบวนขันหมากล่องหน้าไปก่อน ในขบวนมีกลองและไวโอลินทำเพลงจังหวะรองเง็ง เมื่อถึงบ้านเจ้าสาวเวียนรอบบ้าน 3 รอบ แล้วส่งขันหมากซึ่งห่อด้วยผ้าขนหนูผืนใหม่ เมื่อพ่อแม่เจ้าสาวรับขันหมากแล้วก็ส่งให้วงศาสดาญาติผู้ใหญ่เป็นพยาน โดยส่งต่อ ๆ กันเป็นรูปวงกลม ประมาณ 3 รอบ จากนั้นญาติผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวเป็นผู้แก้ขันหมาก เมื่อเห็นว่าถูกต้องตามลัญญาภิธานยอมไปรับเจ้าบ่าวมาร่วมพิธี

ขบวนแห่เจ้าบ่าวก็ร้องรำทำเพลงมาอย่างครึกครื้น เมื่อถึงจุดหมายก็เวียนบ้านเจ้าสาว 3 รอบ ก่อนขึ้นบันไดบ้านจะมีคนกั้นประตูไว้ เขาจะหาคนผูกจ่าแก่ง ๆ ไว้คอยตอบตอกกับคนฝ่ายเจ้าบ่าว ช่วงนี้ทำให้เกิดอารมณ์ขันกันพักใหญ่ ก่อนผ่านประตูเจ้าบ่าวต้องมอบของขวัญ โดยมากเป็นเหล้า 1 ขวด เมื่ออย่างผ่านธรณีประตู เจ้าบ่าวต้องให้ของขวัญเด็กก็คอยล้างเท้า และทรงหน้าห้องเจ้าสาวก็มึนกันประตูดังครั้ง ก็ใช้วิธีการเดียวกับก่อนขึ้นบันไดบ้าน จากนั้นเจ้าบ่าวเข้าห้องเจ้าสาว แล้วทั้งคู่จับผ้าเช็ดหน้ากันสะบุม มากกราบพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ โดยกราบบนผ้าเช็ดหน้า 3 ครั้ง ผู้รับไหว้มอบเงินให้คู่บ่าวสาวตามศรัทธา เป็นอันว่าเสร็จพิธี อนึ่งการแต่งงานชาวน้ำนั้นมีการพิเศษอยู่ว่า หนุ่มสาวคู่ใดได้เสียกันลับๆ หากรู้ถึงผู้ใหญ่ ฝ่ายชายต้องเสียผีคือต้องแต่งงานในวันนั้น โดยพิธีง่าย ๆ ไม่มีการเลี้ยงขूपูเสื่อ และต้องส่งขันหมากให้ฝ่ายหญิงทันที จำนวนเงินและผ้า ฝ่ายชายเป็นผู้กำหนด ฝ่ายหญิงไม่มีสิทธิ์เรียกร้อง แต่สำคัญให้ชาวบ้านรับรู้เป็นพยาน

ชาวเกาะอาศัยส่วนใหญ่มีนิสัยชอบสนุก การละเล่นที่นิยมมากคือ รำวง เมื่อ 15 ปีก่อน ชาวน้ำเกาะสิเหร่มาช่วยเป็นครูฝึกสอนกระบวนรำ บัดนี้สาว ๆ เกาะอาศัย

ล้วนนิยมชมชอบ อีกประการหนึ่งคนตรีประกอบจังหวัด
 ว่างใช้ถึงน้ำมันขนาดใหญ่แทนกลอง - การละเล่นถัดมา
 คือ ร้องเงิง การรำและร้องเหมือนกับร้องเงิงมลายูทั่วไป
 ชาวน้ำเกาะสันตา เกาะสีเเห่ ตลอดจนถึงเกาะลังกาวิ
 สหพันธ์รัฐมาเลเซีย นิยมร้องเงิงแบบเดียวกัน ประการ
 สุดท้ายคือ มโนราห์กาบง เครื่องดนตรีมี ซ้อง กรับ
 และฉิ่ง ซึ่งเป็นจังหวะพร้อม ๆ กัน คนรำมีอายุตั้งแต่ 50
 ปีขึ้นไป ชาวบ้านบอกว่าอายุน้อยกว่านี้รำกันไม่เป็น
 เชื่อว่าไม่ข้ามโนราห์กาบงคงสูญหาย คนรำใช้ผู้หญิง
 ครั้งละ 2 คน รำอยู่กับที่เพียงแต่ส่ายหน้าไปทางซ้ายและ
 ขวาสลับกันไป ที่แตกต่างกับมโนราห์บักซ์ได้คือ ไม่มี
 บทเจรจาและบทร้องจึงไม่ฉวนฉุยเลย

พูดถึงการศึกษาของชาวน้ำนั้น แม่ทางการจะบังคับ
 ให้นักเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา แต่ชาวน้ำ
 ยังไม่เห็นคุณค่าคือพอ และที่สำคัญคือ ผู้ปกครองไม่ยอม
 ให้เด็กออกจากเกาะ ไม่นานมานี้มีทหารเรือนำเด็กไป
 เทียวกรุงเทพฯ พ่อแม่ถึงกับร้องไห้ร้องไห้จนกระทั่งเด็ก
 กลับมา พ่อแม่จึงหายตกใจ ถึงกระนั้นก็ตามครูวินัย
 รุ่งรักษา ครูใหญ่โรงเรียนบ้านเกาะอาดัง เล่าว่า ขณะ
 นี้มีครู 3 คน และนักเรียน 96 คน เด็กส่วนใหญ่ตั้งใจ
 เรียน อ่านและพูดภาษาไทยคล่อง ผลการประกวดโรง
 เรียนดีทั้งด้านคุณภาพการเรียนการสอน และการจัดโรง
 เรียนปรากฏว่า ปีการศึกษา 2516 องค์การบริหารส่วน
 จังหวัดสตูลคัดเลือกให้โรงเรียนบ้านเกาะอาดังรับรางวัลที่ 1
 ประเภทโรงเรียนประถมตอนต้น

เมื่อถามถึงปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับโรงเรียน ครูวินัย
 ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดสตูล ตอนทีเกาะอาดังกว่า 15 ปี
 แล้ว และจะย้ายไปสอนที่โรงเรียนแห่งใหม่เร็วๆ นี้ เขา
 บอกว่า ปัญหาที่สำคัญคือการเดินทางไปจังหวัด เพราะ
 ระหว่างเกาะอาดังกับสตูลไม่มีเรือเมล์โดยสาร ชาวบ้าน
 ต้องรออาศัยเรือหาปลา ซึ่งกำหนดเวลาแน่นอนไม่ได้

ส่วนใหญ่เรือหาปลาแวงที่เปอร์ลิสจึงจะข้ามไปสตูล ฉะนั้น
 การเดินทางไปกลับแต่ละครั้งไม่ต่ำกว่าครึ่งเดือน บาง
 ครั้งชาวควรวางทงบ้านกว่าได้รับก็แสนล่าช้า ส่วนปัญหา
 จากครูประจำชั้นอีก 2 ท่านก็เป็นท่านเองเดียวกัน เมื่อ
 ผู้เขียนถามว่า คิดจะย้ายไปสอนที่ตัวจังหวัดบ้างไหม ครู
 ทั้ง 2 ตอบเหมือนกันว่า “ผมเป็นชาวเกาะอาดัง ต่าง
 เป็นญาติกับถ้านั้นเกาะนี้ ผมคิดว่าจะพยายามนำความรู้
 วิชาครู ที่เรียนมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่เด็กชาวเกาะเท่า
 ที่จะทำให้ได้”

เมื่อวันผู้เขียนไปเยี่ยมชมโรงเรียนเกาะอาดัง ตั้ง
 เกตเด็กชาวน้ำนุกๆกัน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาชาวน้ำ ฟัง
 กลาย ๆ กับภาษามลายูทางปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
 จึงนำเปรียบเทียบดังนี้

ภาษาไทย กลาง	ภาษาชาวน้ำ	ภาษามลายู 3 จังหวัดภาคใต้	ภาษามลายู กลาง
ดวงจันทร์	บลัด	บแล	บลัน
ดาว	บันดัก	บันต	บันตัง
ต้นไม้	มโศคกาบู	ปอสงคาบู	ปอโทะกาบู
ฝน	ฮัยค	ฮัย	ฮัยน
ทะเล	ลาโว้ย	ลาโอะ	ลาโอด
ชาวทะเล	ออรังลาโว้ย	ออเกลลาโอะ	ปลายัง
ความสวย	บายิ, กาช๊ะ	จอแม, มอและ	จันเด็ก
ล้อยคอ	ราไต	คาลิตักเกาะ	คาลิตักเกาะ
มะพร้าว	กามบ	ญอ	กลาปอ
มะม่วง	มาจัก	ปาว	ปาโอะ
ทุเรียน	เตยค	ตืออัมบ	ดูเรียน
ส้ม	อาซิม	อาแซ	อาซิม
สนับ	อาซ	อาญิง	อันญิง
แมว	เมยว	กุงิง	กุงิง
เป็ด	อ็อค	อ็อค๊ะ	อ็อค
ปลา	อ็อค	อ็อค	อ็อค
ยุง	ยามะาะ	ญามะอะ	ญามค

ตามทีกล่าวก่อนแล้วว่า ชาวน้ำเชื้อถือภูตผีปีศาจ
ละนั้นเวลาใครเจ็บไข้ได้ป่วยต้องถือว่าถูก "ผีกิน" เป็น
หน้าที่ของหมอผีช่วยรักษา โดยวิธีให้คนป่วยกินน้ำมันคั
ถ้ายังไม่หายก็หาหมากพลู เทียนไข วางไว้ใกล้ผู้ป่วย เมื่อ
หมอผีท่องคาถาเสร็จแล้ว นำสิ่งของดังกล่าวไปที่ริมทาด
ทวาย ปากก็ท่องคาถาไปพลางโดยไม่ยอมพูดจากับใคร
เมื่อถึงริมทาดหมอผีก็ทิ้งหมากพลูลงทะเลเรียกว่า "ปล่อย
ผี" ระหว่างที่ปล่อยผีนั้น ชาวน้ำจะห้ามเด็ก ๆ ไม่ให้วิ่ง
เล่นที่ริมทาดกลัวถูกผีกินป่วย คือใครถูกเข้าจะป่วยไข้แทน
การรักษาหน้าตาหมอผีหมัดผีมือ เมื่อนั้นแหละจึงเป็นหน้าที่
ของอนามายีที่เกาะหรือนายแพทย์ที่จังหวัด

เมื่อมีคนตายที่หมู่บ้าน ชาวน้ำทุกคนรอบครัวตั้ง
ตัวแทนไปที่บ้านคนตาย ต่างนำข้าวสารและน้ำตาลคึก
มือไปคนละถุง มากน้อยตามฐานะของตน ทั้งนี้เพื่อนำ
ไปช่วยเหลือเจ้าภาพ สำหรับศพมักจะฝังในวันี่ตาย ถ้า
ฝังไม่ทันก็เก็บไว้ 1 คืน ก่อนใส่โลงมีการอาบน้ำศพ คน
ช่วยอาบน้ำศพต้องเห็นเพศเกี่ยวกับผู้ตาย ถ้าต่างเพศกัน
วิญญาณจะไม่ไปผูกเกิด และผีผู้ตายจะแรงมาก และคอย
หลอกหลอนชาวบ้านให้วุ่นวาย วิธีการอาบน้ำศพเขา
นั่งพับเพียบซัดกัน 2 คน แล้วยกศพวางบนก้นจากนั้นช่วย
กันคักน้ำอาบ เมื่ออาบน้ำศพเสร็จแล้วก็แต่งตัว โดยสวม
ผ้าชุดใหม่ให้ผู้ตาย แล้วห่อด้วยผ้าขาวมิกซิก จากนั้นนำ
ศพบรรจุโลงสามเหลี่ยม ซึ่งทำด้วยไม้กระดานตีประกบ
กัน

ก่อนนำศพไปฝัง คนทามจะยกโลงให้สูงขึ้นเพื่อ
ให้ญาติพี่น้องซึ่งอ่อนวัยกว่าผู้ตายกลานลอดใต้โลงศพ จาก
นั้นก็แห่ขบวนไปป่าช้า ญาติผู้ตายนำของไป 3 อย่าง
คือ หน่อมะพร้าว 1 หน่อ มะพร้าวปอกแล้ว 2 ผล และ

น้ำ 1 กระละมั่ง ก่อนถึงหลุมฝังศพประมาณ 40 เมตร ก็
วางกระละมั่งไว้ใกล้ทางเดิน เมื่อฝังศพลงหลุมแล้ว หมอผี
ก็สาธยายมนต์อยู่ครู่หนึ่ง ผู้ไปร่วมพิธีต่างหยิบทรายคน
ละกำมือไปรยบนโลงศพ เป็นการช่วยส่งวิญญาณผู้ตายไป
เกิดใหม่ จากนั้นหมอผีผ่ามะพร้าว 2 ผล เทน้ำมะพร้าว
ลงบนโลงศพ แล้วเอากะลาทั้งหมคคว่ำบนโลงอีกครั้งหนึ่ง
เสร็จแล้วช่วยกันกลบดินพร้อมกับปลุกมะพร้าวข้างหลุมศพ
1 คืน เป็นอันเสร็จพิธี เมื่อญาติมิตรผู้ตายเดินทางกลับ
บ้าน ขณะผ่านที่วางกระละมั่งต่างวิกน้ำล้างมือล้างเท้า ถ้า
ไม่ปฏิบัติเช่นนั้นแล้ววิญญาณผู้ตายจะตามไปหลอกหลอนหลาน
หลังจากนั้นญาติผู้ตายมีการทำบุญ 7 วัน และ 100 วัน
โดยนำข้าวปลาอาหาร ขนมและเหล้า ตลอดจนจนถึงอาหาร
ที่ผู้ตายเคยชอบกิน บรรจุในถุงเล็ก ๆ ไปวางไว้บนที่ฝัง
ศพ

จากประเพณีและวัฒนธรรมของชาวน้ำที่
เกาะอาดัง พอชี้ให้เห็นว่าคนไทยกลุ่มน้อยพวกนี้
มีความแตกต่างกับคนไทยหมู่มาคเพียงใด ปัจจุบัน
ชาวน้ำมีความรักชาติ รักในศักดิ์ศรีของตนถึงกับ
ไม่เห็นด้วยที่เรียกเขาว่า "ชาวน้ำ" หรือ "แขกชาว
น้ำ" เขาต้องการให้เรียกเขาว่า "ไทยใหม่" ผู้เขียน
เชื่อว่า ในอนาคตเมื่อคนต่างถิ่นเดินทางไปที่ว
เกาะอาดังมากขึ้น หรือพวกชาวน้ำมีการคมนาคม
ติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ดีขึ้น พวกเขาจะมีโอกาส
ปรับตัวเปลี่ยนทัศนคติให้ทันสมัย โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งเขาจะหันมานับถือพุทธศาสนา มีความเชื่อ
ที่มเหตุผล แต่สำคัญว่าทางการจะยอมให้ความ
ช่วยเหลือพวกเขาแค่ไหน □